

Štev. 9.

Veliki srpan 1948

Letnik I.

JEKLO ali steklo

S

amovzgoja, -tudi samovzgoja do klenega,možatoga značaja, ki stoji trdno kot hrast v viharju,to mora biti cilj vsakaga mladega človeka.

Značajan človek ni vetrnjak,ki so suče po votru, značajan človek ne gre slepo za vsako novotarijo,tudi si ne da slepo predpisovati,kako naj misli in dela. Značajan človek ne klcne pod udarci neprilik,sovda tiraniji,on ni steklo,ki se pod udarcem zdrobi v brezpomembno repinj,marveč je jeklo,ki da iskro od sebe tor se ne da zlomiti. Značajan človek ne odgove nikdar. Na njega se lahko vsakdo brezopojno zanese.

Značajan človek je osebnost. Značajan človek ne gre slepo za večino. On je v mišljenju,govorjenju in delovanju samostojen. Iz vidika večnostnih načel krščanske vere motri poedine dogodke, Merilo mu je vest. Vera in narodnost sta mu svetinji. Prepričanje mu je nekaj nespremenljivega. Zato odklanja vsako mošetarjenje s prepričanjem za trenutne koristi. On ne menje prepričanja kakor se monja obleka po času ali letni medi. Vztraja tudi v trpljenju. V trpljenju se šele pokaže veličina njegovega značaja.

Velika napaka ljudi naše dobe je v tem,da nočejo, ali pa ne znajo samostojno misliti. "Kakor se bodo odločili drugi,tako se bom pa šo jaz"... "Naj drugi mislijo mesto nas",tako često pravijo in tudi ravnaajo mnogi. Slepo,kakor čreda ovac grede za drugimi,brez vsakega premisleka. Neka duševna lonoba je to! Komodnost,brezbrižnost ali pa otopelost! Gorje narodu,kadar se slepo prepusti,da drugi zanj mislijo. Primer imamo pri Nemcih in Italijanih. Mussolini in Hitler sta uzakonila navado,da no sme voč nihče samostojno misliti. Mesto ljudstva sta mislila le Führor in Duce. Ljudje so postale le lutke. Imeli so glave, v

glavi možgane, a odvadili so se samostojno misliti. Slepo se pleskali k vsemu, kar je "voditelju" prišlo na um. Postali so tako soodgovorni za vse, kar se je bilo zgodilo.

Zapoved vesti, razuma in soodgovornosti je, da vso, kar vidiš, boreš, slišiš, sam dobro premisliš, in da se dokončno vobedno odločiš.

Postavi si pred oči dejstva, ki govore za ali proti. Vprašaj svoje vest, presodi, kako se te ali one sklada s krščanskimi načeli, kako to ali one odgovarja narodni časti in zavesti. Kakšne bodo posledice, ali morda možna še kaka druga, beliša pot. Ko si take vsestranske dobre premislil in se posvetoval s svojim prepričanjem in vestjo, potem pa se odloči kot človek, kateri ima od Boga dane pamet in preste volje. Ne dopusti, da bi ti drugi prepisovali, kako moraš misliti in delati. Človek si, svobodno bitje si, osebnost si! Živali grede za nagonom, se vdajo sili, grede slepo kamor jih poženeš, kar se pač živali. Ti pa ne bodi čredni človek, marnež značaj, osebnost!

Kršćanstvo hoče osebnost! Krščanstvo šele prav oblikuje človekove osebnost. Ono ščiti osebnost. Nihče ni bolj nastopal proti različnim totalitarnim sistemom, ki se hoteli slepo vdane mase, sužnja, kakor ravno katoliška Cerkev in papeži. Osebnost pa ni, kdor neče samostojno misliti, kdor vedno plava s tokom, kdor slope kot kužek caplje za drugimi.

So stvari, kjer velja ponižni: "Da, Očoi! Zgodi se! Tako jo! Verujem!"

So pa reči, ki so občečloveške, kjer je možno več poti. Tu velja: Kritično premisli, posvetuj se, povej svoje pomisleke, potem pa se odloči kot osebnost, kot svobodno bitje! Nihče nima praviče, vsiljevati ti svojega menja!

Sile odklanjaj, proti stremljenju, da se uveda slepa, hlapčevska poslušnost brez možnosti kritike, postavi borbena človeka. Gre se za najlepšo odliko človeka: za svobodno odločanje. Ne bodi lutka, niti ne steklo ali ilovanča, poseda, ki se zdrobi v odvratne črepinje, marveč bodi človek z močnim značajem! Jeklo, katerega nobena sila ne zdrobi. Bodí osebnost!

dro.

.....
 Za vse je svet dovolj bogat in srečni vsi bi bili,
 ko kruh delil bi z bratom brat s prav srečnimi čutili.
 .....

N A R O Č I L O

Na delo tedaj!...a do konca značajni,
 namonov pošteni, a bolj še dejanj,
 v borbi za dem, neustrašeni vztrajni,
 do zadnjega diha trudeči se zanj,
 za narod živeči, goreči, trpeči,
 a sluge nikomur kot narodni sreči!

S. Gregorčič.

DEMOKRACIJA V ŽIVLJENJU

demokraciji se mnogo govori in piše. Malokatero vprašanje se tako različno pojmuje, kakor baš o demokraciji. Marsikaj bi bilo drugače in boljše na svetu, zlasti v odnosjih med ljudmi, če bi bilo razmerje med njimi osnovano na resničnem demokratičnem temelju.

Demokratično mišljenje je osnovano na temelju največje zapovedi krščanstva: Ljubi Boga nad vse in svojega bližnjega kakor samega sebe. Krščanska ljubezen vključuje pravičnost in jo še poplemeniti. Da so razmere med ljudmi, tudi v taboriščih često tako težke in neprijetne, je vzrok v pomanjkanju resnične krščanske ljubezni. Pozabili smo na Gospodovo zapoved in navodilo za odnose med ljudmi, stanovi in narodi, naureč: "Česar nočete, da drugi vam storijo, tega tudi vi drugim ne storite" in zopet: "Kar želite, da drugi vam storijo, to storite tudi vi drugim".

Človek ima kot družebno bitje svoje neodjemljive pravice, in te so: 1) pravica do življenja, 2) pravica do človekove integritete (nečotakljivosti), 3) pravica do dela, 4) pravica do združevanja, 5) pravica verske svobode, 6) pravica do uspešne družine, 7) pravica do zasebne lastnine.

Demokracija je čuvarica teh pravic. Pravilno pojmovana demokracija spoštuje predvsem človeka kot osebnost. Človekova največja odlika je, da sme svobodno odločati. Bog sam spoštuje človekovo svobodo. Njega prosto mu je dal, odločiti se za Njega ali proti Njemu. Čeprav je človek ustvarjen za Boga in večno sreče v nebesih, vendar Bog z silo nikogar ne vleče k sebi. Človek naj sam svobodno izbira med dobrim in slabim. Le svobodna odločitev daje vrednost njegovim delom.

Vsak človek je svet zaso. Niti dva človeka si nista povsem podobna, ne po zunanosti, še manj pa po svojih nagnjenjih in čustvih. Eden je po svoji naravi vesel, vedno dobro razpoložen, je v vseh težavah optimist, dočim je drugi temu živo nasprotje: rosen, zamišljen, ljubi samoto, nagiben je k temu, da rad vidi vsako stvar le od senčne strani itd. Kak nesmisel in kolika krivica je, predpisovati komu oblike in način mišljenja, življenja in čustvovanja! To bi se reklo s silo vse ljudi spraviti v en model, ali delati vsem ljudem čevlje po enem kopitu. Kakor je v naravi raznolikost in pestrost, tako je po božji volji tudi v družini človeštva. Šele ta raznolikost daje življenju potrebno gonilno silo. Brez tega bi bilo dolgočasno in podobno stoječi vodi, ki se v kratkem času usmrači. Svoboda mišljenja je največji dar, ki ga je dala demokracija človeštvu. Odvzeti človeku svobodo mišljenja in izražanja, uvrstiti ga v falango organiziranih sučnjevi, se pravi človeka ponižati ne stopnje živali.

V ljudeh samih je čut za svobodo prirojen. Ljudje se po naravi demokratični, imajo srce za bližnjega, dokler ne prevladajo strasti. Taka strast, ki zamira demokratični čut, je oblastiželjnost. Oblastiželjni človek misli le, kako bi se dokopal do oblasti in časti. Vse, kar mu je napoti, brezobzirno odstrani. Zlasti ne mara tak človek trpeti ob sebi koga, ki drugače misli kakor on. Doji se ga kot konkurenta, katerega je treba napraviti neškodljivi-

vega. Borba za stolčke! Koliko gradih in odvratnih pojavov srečujemo pogostokrat v javnem življenju! Kako nizkotnih sredstev se častihlepni in oblastijeljni ljudje poslužujejo: netolcevanja, denunciranja, da celo nasilja. Grdo je to! Se grde bi bilo, če bi se takih sredstev posluževal človek ali skupina, ki se proglašajo kot katoliška! Javno mnenje govori za demokracijo. Večina ni bila nikoli za teror. Teror izvaja manjšina. Vendar včasih prevlada duh totalitarizma (vsi naj enako mislijo), ki je sovražnik demokracije.

Resničen demokrat spoštuje vsakega človeka. Priznava svobodo bližnjega. Svobodo pojmuje kot dar božji. Kjer ne trpi skupnost ali obči blagor, pusti vsakemu možnost, da dela in misli po svoje. Kdor prav pojmuje demokracijo, je lojalen napram bližnjemu, o katerem dobro govori in misli. Na zunaj to pokaže, da je napram sočloveku, tudi takemu, ki je nasprotnega mnenja, priazen, vljuden, postrežljiv. Odkritosrčnost je ena izmed oblik resničnega demokrata. - Kdor hoče biti demokrat krščanskega kova, mora predvsem obvladati samega sebe. V demokratičnem življenju je obvladovanje samega sebe naravnost življenjska nujnost! To je krščanska krepost, ki ustvarja znosno življenje med ljudmi različnih značajev, mnenj, ver in socialnih položajev. Demokratičen človek ne išče sebe in ne izrablja svojega vpliva in moči zoper svojega bližnjega, zlasti se varuje izrabljati stisko svojega bližnjega v svoje sebične namene. Oblast, ki jo ima, smatra le kot sredstvo, s katerim hoče služiti obči blaginji. Ne-sebičen je v mislih, besedah in dejanjih. Varuje se egoizma kolektiva (češ, samo naša skupina, stranka ali organizacija je nekaj vredna, vse drugo pa nič). Resničen demokrat je v svoji sodbi in kritiki objektivni. Resnica mu je nad vse. Tudi nasprotniku da prav, če vidi, da je njegova zamisel boljša od njegove lastne. Prizna vrline tudi nasprotniku.

Na teh načelih mora sloneti zasebno in javno življenje. Demokracija je krščanska krepost. Kakor za vsako krepost, se mora človek tudi za krepost demokratičnega mišljenja in udeleževanja truditi. Treba si jo je privzgojiti. K demokratičnosti je treba vzgajati že otroka v družini. Ni prav, da stariši svojemu miljenčku puste, da delo kar se mu vzljubi, da s svojo trmo in samovoljo ustrahuje vso okolico. Že v zgodnji mladosti je treba otroku dopovedati, da ni sam, da se mora ozirati tudi na svoje bratce in sestrice, na okolico, da se mora premagati, biti obziren, potrpežljiv, dobrohoten, dati tudi drugemu prav itd. Isto velja tudi o vzgoji v šoli. Tudi šola ima pri tem oblikovanju človeka svoje posebno nalogo. V družbi součencev raznih stanov, značajev in socialnih položajev se uspešno kleše značaj človeka. Ob pametni vzgoji se obrusijo ostri robovi. Otrok vedno bolj spoznava, da je ustvarjen za družbo, napram kateri ima svoje dolžnosti in obveznosti. V medsebojnem občevanju vedno bolj pronicata duh skupnosti, obzirnosti, družabnosti, plemenitosti, spoštovanje avtoritete, lojalnosti, spoštovanje osebnosti. To so socialne lastnosti, ki dajejo demokraciji potrebno veljavo.

Tudi organizacije, mislimo predvsem na dobre katoliške mladinske organizacije, so izvrstna šola za demokratično mišljenje mladega človeka. Tu se zlasti požiljiva zavest odgovornosti, ne-sebičnosti, obvladovanje samega sebe. V ospredje stopa dela za skupnost, lastni "jaz" pa se umika vedno bolj v ozadje. Na sestankih in sejah se igraje nauči parlamentarnega načina debatiranja, navedi se poslušati in sprejemati kritiko drugih. Tako raste iz mla-

Gor čriez izaro

Po tečnem domačem kosilu, ki nama ga je pripravila prijazna mati, se vrnova zopet k cerkvi in v stolp. Odpre se nama nepozabon pogled. Prav pred nama se izgublja bela pot v srečje in mod raztreseni kmetijo. Griči in holmi, hribi in planote. Niže doli se razprostira zelena Podjunska dolina. Za njo stoji mogočna Peca in Obir in zadaj vrhovi Karavank in Kamniških planin. Še oči naših planin, Triglav se nama pokaže v svojem helem sijaju. Pa se zopet zamotiva nad pisano preprogo v dolini. Rumena žitna polja, zelene livade, smrekovi gozdovi, in prake njiv in polja bela ceste vse križem prepletene. Nad njimi trepeta lahna sončna soparica. V dalji pa se vije in srebri Drava.

Z očmi ji slediva in so ustavljava v zelenju toneših vasicah, ki počivajo v poletni soparici. V vasoh so cerkve, pogričih pa cerkvice in podružnice. Stojeva jih, a koliko jih je! Frava podoba slovenske zemlje.

Po bolih cestah se podi veter in dvigne večasih oblako prahu. Ceste izginjajo v dalji, komaj da še oko spozna belo nit tam na obzorju. O, ve bele ceste, ki vzbujate hrepenenje in pri našato demotščje!

Potem skušava uganiti imena vasic, trgov in posameznih domačij. Proti vzhodu lože: Lipa, Rada, Lipica, Nonča ves; pod Peco pa Kazaze, Vogrče, Žvabek, Saha; spoznava naprej Sinče ves in tam zadaj, na nizkom holmu ždi cerkvice Sv. Jurija pod Klopinski jezerom. Tam za zelenimi gozdiči loži Škocijbn. Zadnje počivališče župnika in voditelja koroških Slovencev VINKA POLJANCA, ki se ga načisti zastrupili. Razgled se širi v nedogled in rabila bi celo popoldne, da pregledava vse te čudovite zemlje pred seboj. Še zvon, ki tako mehko poje, si ogledava: Berova, da ga je vtil SAMASA v Ljubljani in latinsko: REX GLORIE OUM PACE IES MARRIONS LUCAS MARCOS JOHANNES MATHEUS.

Gledava in strmiva v to nepozabno lepoto prodane, neodrešene slovenske zemlje. V spou se mi vzbude čudoviti verzi Jana KOLARJA iz njegove pesnitve SLAVE BČI:

Tu ta zemlja loži
pred mojim očesom solzečim,
noga pstoč, ker svet je ta kraj
kamorkoli mi stopiš.
Nekdaj zibelka naša, sešaj
naroda mojega grob...

Počasi se odtrgava in se vrneva po kamnitih stopnicah. Pod lipo še malo posediva, ko se nama približa droben fantek, prav nič boječ. Ogleduje naju in najina "konjiča" - koleasa, kajti privlekla sva jih seboj. Pobral som ga ali, "marnja slovenjč" (govori slovenski). "Dro", samozavestno odgovori in že je bil

zgovoren. Vesel sem ga bil, pa som mu stisnil pest bonbo-
nov, ker je tako samozavesten in ker je tako lepo marnjal.

Če pomislim, da je bila ta slovenska mladina dolgih
osem let brez vsakega slovenskega pouka, da je bilo sploh
prepovedano govoriti slovensko, bodisi v cerkvi ali doma,
in da so jo načrtno zastrupljevali, je danes res čudno, da
je še ostala slovenska. Res, ti ljudje nočejo narodnostno
umreti in vkljub najhujšemu terorju, negujejo govorico
svojih dedov in pradedov...

Posloviva se od prijaznih Djekš in njenih prabival-
cov in greva dalje proti Kneži.

Dalje sledi.

Oče Flanagan

W jutranjih urah binkoštna sobota 1.1. Je v Berlinu
umrl zadet od kapi veliki pomočnik in učitelj mladi-
no, msgr. EDVARD J. FLANAGAN. Dá pred kratkim je bil
v Avstriji, kjer je proučeval življenjske pogoje avstrijske mladi-
dine. Veliki, plemeniti duhovnik in človek, ki je svetu znan kot
ustanovitelj mesta dečkov "BOYS TOWN" pri Omahi v Združ. drža-
vah Sev. Amerike, je po svojem bivanju na Dunaju odšel v Salz-
burg, kjer je stobil v stik z vsomi organizacijami in merodaj-
nimi osobnostmi javnega življenja. Pri tej priliki so je raz-
govarjal tudi z zastopniki tiska. V pogovoru so krepko izraža
neizmerna širina pojmovanja tega redkega duha, ki ga je vodila
do vedno novih del čista in nesebična ljubezen, kakršno more
imeti le duhovnik, oznanjevalec ljubezni.

Oče Flanagan je odklanjal vsako osebno slavo, celo vsak
spomih na njegova dela kot ustanovitelj "BOYS TOWN". Vršil je
ogromno delo, katerega si more predstavljeti le oni, kateri je
na lastno oči videl, kako je oče Flanagan imel s svojim majhnim
štabom razdeljeno sleherno uro svojega bivanja v Nemčiji in
Avstriji. Svojih mnenj ni prikrival.

"Stiska mladine se ne da ublažiti samo z denarjem in
velikimi pomožnimi akcijami. Denar je dober in potreben, toda še
daleč ne vse. Če hoče biti mladina zdrava, si mora sama pomaga-
ti. To pa lahko na ta način, da si izoblikuje skupino lastnih
vediteljev, ki bi bili pripravljeni na žrtve in trdne volje za
to reš vse storiti. Mladino bi bilo treba varovati sleherne
strankarske politike. Krščanska vzgoja, ki se začne že v hiši
starišev in se ne da z ničemer nadomestiti, mora ustvariti nra-
vno ljudi, ki znajo že dovolj zgodaj ločiti pravico od krivice
in se naučijo spoznavati pravično življenjske zahteve soljudi".

Žalosten je bil p. Flanagan radi tega, ker je videl, da
je proskrbá mladine postala preveč strankarska. "Ne uroditvah

L. Novak:

B

Ob Muri

blagoslovljen kraj! Kraj moje mladosti, kraj mojih prvih korakov, prvih sanj; mehkih sanj, polnih sladke poezije, kraj čudovite ubranosti! Čudoviti kraj ob Muri! Kraj, kjer je doma zdravje, veselje in pesem, čudovita pesem naravo, nič prošerna, preprosta, a vendar polna sonca in lepote.

Daleč je moja rana mladost, zagrnila jo je teža let, razblinile so se vse mehke sanje. Daleč si rodni kraj, kraj moje mladosti. Daleč si! Komaj misel te še doseže. A vendar, kdo bi pozabil tvoje pesem, tvojo lepoto? Tvoje pesem, polno sonca in lepote? Mar tvoj sin? Ne! Še nosim v duši vso tvojo lepoto, še slišim tvoje čarobno pesem in tvojo čudovito ubranost me uspaval. Še danes slišim v zgodnjih jutrih petje škranjčkov, šklopetaanje štorčljje na dimniku! Slišim pesem žitnih polj, zelenih travnikov! Vsako opoldne prisluhnam veličastni pesmi zvonov, ki plava čez tvoje ravan mimo ropotajočih mlinov tja na štajersko stran, dokler se ne zlije s posmijo štajerskih zvonov od Kaple in Sv. Miklavža v čudoviti napavi! In ob polotnih večerih slišim enakomerno šumenje Muro, slišim ropotanje klopotecev v sosednjih štajerskih hribih.

Slišim pesem prekmurske ravni, slišim pesem sosednje Štajerske.....

O. Zupančič:

MENI

se hoče

Meni se hoče širokih ravnin
in svobodnega obzorja,
meni se hoče mogočnih višin,
vladajočih zemlje in morja.

Meni se hoče čarobnih noči
in neba, ki se koplje v zarji,
in goščav, kjer hrupa človeškega ni
in v vrhovih rod se viharji.

In viharjem bi dal svoje črne strasti
in v morje bi potopil bolesti,
da mi duša očiščena v soncu živi,
polna jasno, vonosno zavesti.

.....
Konservativni bodimo v načelih; sicer pa zidajno na razvalinah krivic novo pravdo. (J. Ev. Krek)

"NAPREDEK"

Kako? Gospoda "Napredek" bi radi spoznali? Teda getovo ste ga že večkrat srečali! Vsekakor, sedaj po končani vojni je bil male bolehen in je moral začasno celo tudi v posteljo, kakor že med prvo svetovno vojsko in nekaj let za njo. Take katastrofe mu vedno škodujejo in za nekaj časa zrahljajo njegovo zdravje.

Potlej se pa gospod "Napredek" vedno zelo hitro opomore. Kajti on je vedno radikalen in nepobedljivi optimist. Semo počakajte, pa ga boste kmalu srečali in tudi поблиže spoznali. Je zelo prikupen gospod, vedno oblečen po najnovejši modi, v ostalem pa je zelo udoben človek. Vsaka nova iznajdba in odkritje, zlasti na tehničnem področju, ga neizmerno gane, celo do solz, ker vijak ga bolj očera kakor pa še tako prijeten obrazek. Grozno, si gotovo mislite! Teda tega mu ne smete zameriti, je pač tak. Sumljivo in mučno je samo to, da nekaj z njegovim imenom ni v redu.

Teda šalo v stran! Istočasno pa tudi konec vsaki zlorabi imena. Kajto to, kar navadno v življenju smatramo in proslavljamo za napredek, ni nikaki pravi in resnični napredek. Lažje bi ga imenovali naprejšek ali naprejdivjanje. Pravi napredek, resnično napredovanje, to si lastimo le mi kristjani, to pripada le nam. Zato smo samo mi poklicani in k temu spada dvojce: "Podvrzita si zemlje" in "Bodite popolni, kot je popoln vaš Oče v nebesih". To se pravi: Najprej pride za nas, in bi morale priti za vsakega človeka, napredovanje v verskom in moralnem oziru. Če ne, se zgodi to, kar smo doživeli in še doživljamo: ramena s preslabotna, človeštvo se zaradi tolikega napačnega napredka in iznajd zgrudi.

Mi kristjani se veselimo vsake iznajdbe. Teda ne pri vihramo k njej in ne objemamo vsak nov svetel aparat v blaženstvu, kajti vemo, da pride vsaka iznajdba z izvirnim grehom na svet. In na nas je, ča je najprej krstimo, da nam potem služi pri napredovanju k večnemu cilju. Kajti isti Bog, ki je položil sile v stvarstvo, raz katerih človek pri svoji iznajdbi odstrani le prevleke, je Bog svetosti, in isti božji prst, ki se dotakne človeka in mu da življenjski dih, je zapisal na tablo deset zapovedi. Dajte človeštva brez Boga iznajdbo v roke, a se nikakor ne čudite, če bodo stali pred vami zločinci s smrtonosim orožjem.

Pred prvo svet. vojno je zadela na ledeno goro ladja "Titanic", ki je bila slavljena kot obseg najmodernejših iznajdb. Pogreznila se je v neizmerno morsko globine. Poročali so, da je takrat ladijska godba kot zadnje skladbo igrala: "Bliže k tibi, moj Bog". Res ganljivi in pretresljivi opomini "Bliže k tibi, moj Bog! Če ne spremlja vsega napredka ta melodija, tedaj brez-pogejno drvi ladja človeštva v stran, v temno viharo noč, in pod površjem že prežijo pogubonosne ledene gore.

KO.V.